

Донецький національний університет імені Василя Стуса
Економічний факультет
кафедра «Фінанси і банківська справа»
СИЛАБУС
навчальної дисципліни «Фінанси.Гроші і кредит»

Кількість кредитів ЄКТС	4 кредита, 120 годин
Період викладання	1-й рік навчання, 2 семестр
Рівень вищої освіти	перший
Спеціальність	D1 Облік і оподаткування
Освітня програма	Диджитал-облік і оподаткування
Викладач	Волкова Валерія Валеріївна , к.е.н., доцент
Профайл викладача(ів) курсу	http://rang.donnu.edu.ua/?pg=kt#search
Доступ до матеріалів курсу	https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=2202
Контактна інформація	v.volkova@donnu.edu.ua тел.0671409194

Анотація

ОК «Фінанси.Гроші і кредит» відноситься до фахових дисциплін циклу професійної та практичної підготовки здобувачів ОПП «Диджитал-облік і оподаткування» та передбачає формування базових знань з теорії фінансів, грошей, кредиту, засвоєння закономірностей функціонування грошового та фінансового ринків як теоретичної основи державної, монетарної, валютної, податкової та бюджетної політики, розвитку банківської справи та ринку фінансових послуг; формування спеціальних знань і практичних навичок з питань організації фінансових відносин та їх функціонування на макро- і мікроекономічному рівнях.

Мета вивчення навчальної дисципліни «Фінанси. Гроші і кредит»

Знати сутність фінансів, грошей та кредиту, їх функції в суспільстві, роль в процесі становлення ринкової економіки, склад кредитної системи і функції її окремих компонентів, а також актуальні проблеми грошового обороту та кредитування.

Навчальна дисципліна «Фінанси.Гроші і кредит» передбачає наявність попередніх знань із таких обов'язкових компонентів: «Вступ до фаху», «Мікроекономіка». Вона формує зв'язки з дисциплінами «Макроекономіка», «Фінанси підприємств».

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує формування та розвиток у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей та результатів навчання:

Загальні компетентності (ЗК):

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК01);

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК02);

Здатність проведення досліджень на відповідному рівні (ЗК13);

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя (ЗК15).

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці (СК01);

Здатність демонструвати розуміння законів та закономірностей функціонування ринку, поведінки його суб'єктів (СК12).

Програмні результати навчання (ПРН):

Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем (ПР01);

Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств (ПР02);

Знати механізми функціонування бюджетної і податкової систем України та враховувати їх особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємствах (ПР07);

Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації (ПР08);

Визначати напрями підвищення ефективності формування фінансових ресурсів, їх розподілу та контролю використання на рівні підприємств різних організаційно-правових форм власності (ПР11);

Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття (ПР17).

Результати навчання за дисципліною:

Здатність розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях фінансової системи України (РНД01);

Здатність розуміти механізми функціонування бюджетної і податкової систем України та враховувати їх особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємствах (РНД02);

Спроможність ідентифікувати та оцінювати фінансові ризики підприємств (РНД07);

Спроможність розуміти організаційно-економічний механізм управління фінансовими ресурсами підприємства (РНД08);

Спроможність розуміти особливості функціонування фінансів підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування (РНД11);

Здатність працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі (РНД17).

Організація навчання та оцінювання

Організація та оцінювання навчання визначено «Порядком оцінювання знань здобувачів вищої освіти у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса» та «Положенням про організацію освітньої діяльності у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса». Організація навчання за дисципліною відбувається в наступних формах (таблиця 1):

- 1) аудиторні заняття (лекції, практичні заняття) відбуваються згідно розкладу занять;
- 2) самостійна робота здобувача включаючи платформу moodle;

Технічні засоби комунікації: корпоративна пошта Outlook, moodle, платформи Microsoft Teams та Zoom.

Таблиця 1 - Організація навчання та оцінювання (календарно-тематичний план):

Тиждень	Тема	Форма проведення заняття /СРЗ	Завдання / питання, винесені для СРЗ	Кількість годин		Бали
				Аудиторних	СРЗ	
02-06.02.2026/1 тиждень	Тема 1. Сутність і функції грошей	Лекції, практичні заняття, самостійна робота	Глосарій, тестові завдання, практичні завдання, індивідуальна робота	4	5	6 балів
09-20.02.2026/2-3 тижні	Тема 2. Грошовий обіг і грошова маса, що його обслуговує. Грошовий ринок	Лекції, практичні заняття, самостійна робота	Глосарій, тестові завдання, практичні завдання, індивідуальна робота	7	5	7 балів
23-27.02.2026/4 тиждень	Тема 3. Інфляція і грошові реформи	Лекції, практичні заняття, самостійна робота	Глосарій, тестові завдання, практичні завдання, індивідуальна робота	3,5	4	6 балів
02-06.03.2026 / 5 тиждень	Тема 4. Валютний ринок і валютні системи	Лекції, практичні заняття, самостійна робота	Глосарій, тестові завдання, практичні завдання, індивідуальна робота	3,5	4	6 балів
09-13.03.2026 / 6 тиждень	Тема 5. Необхідність і сутність кредиту. Форми, види і роль кредиту	Лекції, практичні заняття, самостійна робота	Глосарій, тестові завдання, практичні завдання, індивідуальна робота	3,5	4	7 балів
16-20.03.2026/ 7 тиждень	Тема 6. Фінансові посередники грошового ринку	Лекції, практичні заняття, самостійна робота	Глосарій, тестові завдання, практичні завдання, індивідуальна робота	3,5	4	7 балів
23-27.03.2026/ 8 тиждень	Тема 7. Сутність фінансів та склад фінансової системи. Фінансова політика та фінансовий механізм	Лекції, практичні заняття, самостійна робота	Глосарій, тестові завдання, практичні завдання, індивідуальна робота	3,5	4	6 балів

30.03-03.04.2026/ 9 тиждень	Тема 8. Фінанси суб'єктів господарювання та неприбуткових організацій	Лекції, практичні заняття, самостійна робота	Глосарій, тестові завдання, практичні завдання, індивідуальна робота	3,5	4	6 балів
<i>Модульна контрольна робота</i>				9 тиждень		5 балів
06-17.04.2026/ 10-11 тижні	Тема 9. Бюджет та бюджетна система	Лекції, практичні заняття, самостійна робота	Глосарій, тестові завдання, практичні завдання, індивідуальна робота	7	5	8 балів
20-24.04.2026/ 12 тиждень	Тема 10. Податки та податкова система	Лекції, практичні заняття, самостійна робота	Глосарій, тестові завдання, практичні завдання, індивідуальна робота	3,5	4	7 балів
27.04-01.05.2026/ 13 тиждень	Тема 11. Державний кредит і державний борг	Лекції, практичні заняття, самостійна робота	Глосарій, тестові завдання, практичні завдання, індивідуальна робота	3,5	4	7 балів
04-08.05.2026/ 14 тиждень	Тема 12. Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм та фінансове вирівнювання	Лекції, практичні заняття, самостійна робота	Глосарій, тестові завдання, практичні завдання, індивідуальна робота	3,5	4	8 балів
11-22.05.2026/ 15-16 тижні	Тема 13. Страхування та страховий ринок. Державні цільові фонди	Лекції, практичні заняття, самостійна робота	Глосарій, тестові завдання, практичні завдання, індивідуальна робота	7	5	8 балів
25-29.05.2026 / 17 тиждень	Тема 14. Міжнародні фінанси	Лекції, практичні заняття, самостійна робота	Глосарій, тестові завдання, практичні завдання, індивідуальна робота	3,5	4	6 балів

Система та критерії оцінювання знань з дисципліни «Фінанси. Гроші і кредит»

Для оцінки отриманих здобувачами знань виконується поточний контроль, націлений на перевірку розуміння і засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок, проведення розрахункових робіт, здатності осмислення змісту тем та опрацювання їх, умінь публічно представляти певний матеріал.

Об'єктами оцінювання даного виду контролю виступають: опитування щодо пройденого матеріалу; перевірка правильності виконання завдань проміжного контролю знань (тестування); перевірка змісту і правильності виконання самостійних та індивідуальних завдань, розв'язання практичних завдань; проведення модульного контролю для оцінювання теоретичних та практичних умінь, яких набули здобувачі після опанування змістового модуля.

Організаційно-навчальна робота в аудиторії передбачає виконання тестових завдань та розв'язання практичних завдань. Виконання тестових завдань дозволяє набрати до 2 балів за одне тестування (по 0,2 бала на кожен вірну відповідь). Виконання практичних завдань в процесі аудиторної роботи оцінюється у максимум 3 бали за кожне (передбачається вирішення 13 практичних завдань). Загальна максимальна кількість балів за організаційно-навчальну роботу – 55 балів.

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти передбачає підготовку індивідуальної її презентацію в аудиторії, максимальна кількість балів – 20 балів.

До завдань самостійної роботи відноситься самостійне опрацювання, підготовка та презентація здобувачем вищої освіти результатів наукового пошуку за тематикою дослідження. Результати наукової роботи можуть бути опубліковані у форматі тез студентської конференції. Загальна кількість балів – 20 балів.

Модульний контроль призначений для поточної перевірки засвоєння здобувачами вищої освіти необхідних знань та навичок за комплексом тем змістовного модулю, передбачає проведення модульної контрольної роботи (теми 1-8) - 5 балів.

При оцінюванні завдань поточного контролю застосовуються наступні критерії (табл.2).

Таблиця 2 - Критерії оцінювання знань за типовими завданнями з курсу «Фінанси. Гроші і кредит»

Методи і форми контролю	Бали, критерії
Виконання тестових завдань	Загалом макс. 16 балів max 1 бал (5тестів) 0,2 балів за кожен правильну відповідь 0 балів за кожен неправильну
Виконання 13 практичних завдань	Загалом макс. 39 балів max 3 бали 3 бали: задача/ситуація виконана вірно, містить логічну послідовність дій, при рішенні застосовано методичний інструментарій (формули, алгоритм рішення), зроблено логічні висновки. 2 бали: задача/ситуація виконана частково вірно, містить логічну послідовність дій, при рішенні частково застосовано методичний інструментарій (формули, алгоритм рішення), є висновки. 1 бал: задача/ситуація виконана із помилками, розрахунки є епізодичними, при рішенні не застосовано методичний інструментарій (формули, алгоритм

	рішення), висновки відсутні. 0 балів: задача/ситуація виконана невірно, відсутній методичний інструментарій.
Виконання індивідуальної роботи	Загалом макс. 20 балів, в тому числі: 6 балів: наявність презентації; 10 балів: завдання виконано правильно, є висновки; 4 бали: відповіді на питання; 0 балів: завдання не виконано
Модульна контрольна робота	Виконання модульної контрольної роботи Макс. 4 балів / 1 бал Загалом макс. 5 балів, в тому числі: 4 бали - наявність розгорнутої відповіді на теоретичне питання та задачу; 1 бал - логічність викладення.
Сертифікат на платформі Prometheus (Неформальна освіта)	Тематична відповідність дисципліні 5-20 балів
Участь у наукових конференціях і	Загалом макс. 20 балів, в тому числі: відповідність змісту тез заявленій темі, їх цілісність та композиційна гармонійність – 4 бали ; ступінь розкриття предмету дослідження – 4 бали ; оригінальність теми роботи – 4 бали ; наявність узагальнень альтернативних теоретичних підходів в межах досліджуваної проблеми – 2 бал ; обсяг та якість опрацьованих інформаційних джерел – 2 бал ; наявність та обґрунтованість авторських розробок або пропозицій за досліджуваною проблемою, ступінь їх теоретичної значущості та практичної цінності – 4 бали .
Залік	За результатами поточного та підсумкового контролю (макс. 100 балів) Залік = організаційно-навчальна робота (55) + індивідуальна робота (20) + самостійна робота (20) + МКР (5)

Результати навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за навчальною дисципліною визначаються за критеріями, запровадженими в ДонНУ імені Василя Стуса за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС та національною шкалою (табл.3).

Таблиця 3 - Схема оцінювання результатів навчальних досягнень

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
0-59	FX	незадовільно	не зараховано

Політика щодо пропусків занять.

Протягом семестру здобувач вищої освіти може пропустити два заняття і не відпрацьовувати їх, всі інші підлягають відпрацюванню. Пропущені лекційні заняття здобувач опрацьовує самостійно, використовуючи рекомендовану літературу та лекції розміщені в Moodle, проходить онлайн тестування в Moodle. Якщо здобувач пропустив практичне заняття, то опрацьовуються завдання, які виконувалися на парі та завдання для самостійної роботи, викладач може задати усні питання з теми.

Здобувачі, які навчаються за індивідуальним графіком можуть відвідувати пари за вільним графіком, але повинні повністю виконати завдання з курсу із визначеними дедлайнами.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Тестові завдання розміщені після кожної теми в Moodle мають бути виконані протягом тижня, до наступної теми, потім доступ буде закрито. Додатково доступ буде відкрито перед першим модулем і в кінці курсу, але кількість балів за кожну тему буде зменшено на 20%.

Завдання для самостійної роботи з кожної теми виконуються протягом тижня до наступного практичного завдання, за невчасне виконання кількість балів зменшується.

Здобувачі, які навчаються за індивідуальним графіком повинні здавати завдання відповідно до узгодженого графіку очно, або за допомогою Microsoft Teams, Outlook, Moodle.

Виконання завдання із порушенням дедлайну без поважних причин зменшує оцінку з теми на 20 % за кожен повний тиждень затримки.

Політика дотримання академічної доброчесності.

Усі роботи мають бути виконані самостійно здобувачем, не допускається привласнення чужих ідей, розробок, презентацій без посилання на джерела інформації, інформація має бути достовірною і правдивою (<https://cutt.ly/wa1fgU1>).

Використання генеративних інструментів ШІ (ChatGPT, Gemini, Copilot тощо) допускається виключно як допоміжного засобу для навчання та роботи, за умови обов'язкового зазначення, у чому саме полягала його роль (наприклад: «згенеровано за ШІ (назва ШІ-інструменту)»). Роботи, повністю створені ШІ без належного доопрацювання і без вказівки на це, не зараховуються і вважаються порушенням академічної доброчесності.

Під час написання модульних робіт та екзамену заборонено списування, використання мобільних пристроїв (окрім, як калькулятора) та сторонніх цифрових інструментів, включно зі ШІ.

Зміст навчальної дисципліни «Фінанси.Гроші і кредит» узгоджується з Цілями сталого розвитку (ЦСР)

Зарахування результатів навчання, отриманих в неформальній освіті

Відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих шляхом неформальної освіти, у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса (<http://surl.li/bislu>), передбачено можливість перезарахування результатів неформальної освіти, максимальний обсяг перерахувань в межах ОК не більше 70% від кількості годин/кредитів за відповідним ОК, отримані результати можуть бути зараховані під час оцінювання знань здобувачів у рамках окремих модулів, тем, поточних контролів у межах ОК відповідно до компетентностей, запланованих результатів навчання та критеріїв оцінювання, зазначених у силабусі.

Зарахування результатів неформального навчання, як складової частини поточного або підсумкового контролю за дисципліною, можливе за умов подання здобувачем підтверджуючих документів до кінцевої дати поточного або підсумкового контролю.

Список рекомендованих джерел інформації з дисципліни

Базова література

1. Волкова В.В., Волкова Н.І. *Гроші і кредит: навч. посібник*. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2021. 300 с.
2. *Гроші і кредит : навчальний посібник*. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 332 с.
3. Козлов В.П., Волкова В.В. *Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів вищої освіти з дисципліни «Фінанси. Гроші і кредит»*. Вінниця, 2023. 84 с.
4. Курило О.Б., Бондаренко Л.П., Вівчар О.И., Чубка О.М. *Фінанси підприємств: підручник*. К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. 340 с.
5. *Фінанси, гроші та кредит : навчальний посібник* / Політило М.П., Хома І.Б., Чубка О.М., Ярошевич Н.Б., Якимів А.І. - Львів: Новий Світ-2000. - 2022. - 234 с.
6. Щетинін А. І. *Гроші та кредит: навчальний посібник*. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2019. 163 с.
7. Ярошевич Н.Б. *Фінанси, гроші та кредит: Підручник..* – Львів: «Новий Світ- 2000», 2025. – 414 с.

Допоміжна література

1. Волкова В.В., Волкова Н.І. *Розвиток системи страхування кредитних ризиків банків. Економіка і організація управління*. 2023. № 2(50). С.86-95. <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2023.2.8>
2. Волкова В.В. *Роль громадського сектору у вирішенні питань місцевого рівня* / В.В.Волкова, Б.О. Каджая // *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»*: Зб. наук. праць. Переяслав, 2025. Вип. 106. С.8-11.
3. Бровко С. *Страхування в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство*. № 67. 2024. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-24>

4. Рябокінь М. В. Виклики впровадження цифрової валюти центрального банку у контексті нової еволюції форми грошей в Україні: світовий досвід. *Економіка та суспільство*. 2022. № 37. URL:

<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1231/1186>

5. Татарин Н., Половко Д. Фінансовий ринок України: аналіз сучасного стану, загрози, проблеми та пер-спективи. *Галицький економічний вісник*. № 4 (83). 2023. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/42637>

6. Чернишова, О., Чорновол, А., & Мирончук, В. Функціонування фінансового сектору в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. №38. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-49>.

7. Стан фінансового сектору України та заходів НБУ з підтримки його безперебійного функціонування в умовах воєнного стану. Національний банк України. 2022. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/stan-finansovogo-sektoru-ukrayini-ta-zahodi-nbu-z-pidtrimki-yogo-bezperebiynogo-funktsionuvannya-v-umovah-voyennogo-stanu>.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
2. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
3. Верховна Рада України. Офіційний сайт. URL: <http://portal.rada.gov.ua>
4. Державний комітет статистики України. Офіційний сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Національний банк України. Офіційний сайт. URL: <http://www.bank.gov.ua/>
6. Незалежна асоціація банків України. Офіційний сайт. URL: <http://www.nabu.com.ua/ukr>
7. Національне рейтингове агентство «Рюрік». Офіційний сайт. URL: <http://rurik.com.ua/>
8. Український банківський портал. URL: <http://banker.ua/>
9. Портал банківської аналітики. URL: http://www.prostobankir.com.ua/vse_novosti/pr

Викладач: доцент

Валерія ВОЛКОВА

Погоджено:

**Завідувач кафедри обліку, аналізу та аудиту,
керівник спеціальності**

Свген ІОНІН

Гарант освітньої програми

Віктор ТОМЧУК

Рекомендовано рішенням кафедри обліку, аналізу і аудиту, протокол № 15 від «02» червня 2025 р.